

8.SINIF
3.ÜNİTE
DERS NOTLARI

Kurtuluş Savaşı'nda Cephele: Doğu ve Güney Cephele

Kazanım Ders Notu - 12

Doğu Cephesi	Güney Cephesi	Batı Cephesi
Ermenilerle savaşıldı.	Fransızlarla savaşıldı.	Yunanlarla savaşıldı.
Kazım Karabekir Paşa önderliğinde Osmanlı'dan kalan düzenli ordu TBMM adına savaştı.	Düşmana karşı yerel halkın oluşturduğu sivil silahlı direniş güçleri olan Kuvâ-yı Milliye savaştı.	İlk önce Kuvâ-yı Milliye güçle-ri ile mücadele başlasa da TBMM'nin kurduğu düzenli ordu bu cephe- de savaştı.
3 Aralık 1920'de imzalan Gümrü Barış Antlaşma- sı ile Doğu Cep- hesi kapandı.	1921 yılında im- zalan Ankara Antlaşması ile Güney Cephesi kapandı.	Mudanya Ateş- kes Antlaşması- nın imzalanması ile Batı Cephesi kapandı.

» Doğu Cephesi

- Doğu Cephesi'nde TBMM, Ermenilerle savaştı.
- TBMM adına 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir savaştı.
- Savaşı Türk ordusu kazandı.
- Savaş, Gümrü Barış Antlaşması ile sona erdi.

Gümrü Barış Antlaşması'nın Maddeleri ve Önemi

- Ermeniler, Doğu Anadolu'daki iddialarından vazgeçecek.
- Kars, Iğdır, Sarıkamış Türkiye'ye verilecek; Aras Nehri ve Çıldır Gölü sınır olacak.
- Ermenistan, Türkiye'ye karşı düşmanca tavırlarda bulunmayacak.
- Ermenistan, Türkiye'ye karşı diğer devletlerle yaptığı tüm anlaşmaları geçersiz sayacak.
- Türklere karşı silah kullanmayan Ermeniler isterse 6 ay içinde Türkiye'ye geri gelebilecek.
- TBMM tarafından istenirse Ermenistan'a yardım yapılacak.

Gümrü Barış Antlaşması'nın Önemi

- Doğu Cephesi kapandı. İlk kapanan cephele.
- TBMM'nin ilk askeri ve siyasi başarısıdır.
- Sevr'i reddeden, TBMM'yi tanıyan ve Misakımillî'yi kabul eden ilk devlet Ermenistan oldu.

» Güney Cephesi

- TBMM, Fransa ve Ermenilerle savaştı.
- Bu cephele düzenli bir ordu savaşmamıştır.
- Kuvâ-yı Milliye denilen halk güçlele savaştı. TBMM, sadece az sayıda subay ve silah yardımı göndermiştir.
- Bu cephele halk kendi kurtuluşunu sağlayacaktır. Güney Cephesi'nde sırasıyla kurtarılan şehirle;
- **Antep > Şahin Bey > 1921 > Gazi unvanı**
- **Maraş > Sütçü İmam > 1923 > Kahraman unvanı**
- **Urfa > Yzb. Ali Saip > 1924 > Şanlı unvanı**
- Başarısız olan Fransızlar, Batı Cephesi'nde Yunanların başarılı olmasını beklemeye geçtiler.
- Batı Cephesi'nde Yunanlar başarısız olunca Sakarya Savaşı'ndan sonra imzalanan 1921 Ankara Antlaşması ile bu cephe kapanacaktır.

Ankara Antlaşması'nın Önemi

- Güney Cephesi kapandı.
- Hatay hariç bütün güney topraklarımız kurtarılmıştır.
- İlk defa bir İtilaf Devleti Sevr'deki haklarından vazgeçmiş ve Misakımillî'yi tanımıştır.

Güney Cephe- si'nin açılması

1919

Doğu Cephe- si'nin açılması

1919

Batı Cephe- si'nin açılması

1919

I. İnönü Savaşı

6 Ocak 1921

II. İnönü Savaşı

23 Mart 1921

Kütahya - Eski- şehir Muh.

10 Temmuz 1921

Maarif Kongresi

15 Temmuz 1921

Sakarya Mey- dan Savaşı

23 Ağustos 1921

Büyük Taarruz

26 Ağustos 1922

Mudanya Ateşkes Ant.

11 Ekim 1922

Lozan Barış Antlaşması

24 Temmuz 1923

Kurtuluş Savaşı'nda Cepheler: Batı Cephesi

Kazanım Ders Notu - 13

» Düzenli Orduya Geçiş

- Mondros'tan sonra ordu dağıtıldığı için halk, kendi kurtuluşunu Kuvâ-yı Milliye güçleri oluşturarak yapmıştır.
- Düzenli ordu kuruluncaya kadar bu birlikler, düşmanı oyalasa da işgalleri durduramıyordu.
- Gediz'de yapılan taarruzda başarısız olunması, düzenli orduya geçişi hızlandırdı.

Düzenli Orduya Geçişin Nedenleri

- Kuvâ-yı Milliye birliklerinin düşmana zarar verse de düşmanı ülkeden atamada yetersiz kalması
- Bazı Kuvâ-yı Milliye birliklerinin merkezden gelen emirleri dinlememesi, başına buyruk hareketlerde bulunması
- Kuvâ-yı Milliye liderlerinden bazıları'nın TBMM'ye karşı ayaklananları hukuk dışı yollarla cezalandırması ve bu durumun halkta endişe uyandırması
- Bazı Kuvâ-yı Milliye birliklerinin ihtiyaçlarını halktan zorla almaya başlaması ve halkta güvensizlik yaratması

» Birinci İnönü Savaşı

TBMM

Yunanlar

- Bu savaştan önce Çerkez Ethem ayaklanmıştır.
- Yunanlar bu fırsattan yararlanarak saldırmıştır.
- İsmet Paşa'nın komutasındaki Türk ordusu ile Yunanlar arasında yapılan savaşı Türk ordusu kazandı.

Savaşın Sonuçları

- TBMM'nin kurduğu ordunun ilk askeri başarısıdır.
- Düzenli orduya ve TBMM'ye olan güven arttı.
- Çerkez Ethem ayaklanması bastırıldı.
- İsmet Paşa, "generallik" rütbesine yükseltildi.
- Teşkilat-ı Esasiye (1921 Anayasası) kabul edildi.
- Afganistan ile dostluk antlaşması imzalandı.
- Londra Konferansı düzenlendi.
- İstiklâl Marşı kabul edildi.
- Moskova Antlaşması imzalandı.
- İstiklal Marşı'nın yazılma amacı, savaşta orduya ve halka moral vermektir. TBMM'nin İstiklâl Marşı ve anayasa hazırlaması, bir devlet gibi hareket ettiğini gösterir.

» Londra Konferansı

- İtilaf Devletleri Yunanlara zaman kazandırmak ve Sevr'i TBMM'ye kabul ettirmek için bu konferansı düzenlediler. İlk önce sadece Osmanlı Hükûmeti davet edildi. İtalya'nın ara buluculuğu ve TBMM'nin kararlılığı ile Ankara Hükûmeti de davet edildi.
- İtilaf Devletlerinin hem Ankara'yı hem İstanbul'u birlikte çağırmasının nedeni; iki gücü birbirine düşürüp Sevr'i kabul ettirmektir.

Sonuç alınmayacağını bilmemize rağmen katılma nedenimiz;

- 1) Barışçıl olduğumuzu dünyaya göstermek
- 2) Misakımillî'yi dünyaya duyurmak

Londra Konferansı'na Katılanlar

Türk Milleti Adına	İtilaf Devletleri
<ul style="list-style-type: none"> • TBMM (Bekir Sami Bey) • Osmanlı Hükûmeti (Tevfik Paşa) 	<ul style="list-style-type: none"> • İngiltere • İtalya • Fransa • Yunanistan

Sonuç: Tevfik Paşa sözü Bekir Sami'ye vererek İtilaf Devletlerinin planlarını bozdu. Toplantı hiçbir sonuç alınmadan bitti.

Önemli: Londra Konferansı ile İtilaf Devletleri, TBMM'nin varlığını resmen kabul ettiler.

Güney Cephe-
si'nin açılması

1919

Doğu Cephe-
si'nin açılması

1919

Batı Cephe-
si'nin açılması

1919

I. İnönü
Savaşı

6 Ocak 1921

II. İnönü
Savaşı

23 Mart 1921

Kütahya - Eski-
şehir Muh.

10 Temmuz 1921

Maarif
Kongresi

15 Temmuz 1921

Sakarya Mey-
dan Savaşı

23 Ağustos 1921

Büyük
Taarruz

26 Ağustos 1922

Mudanya
Ateşkes Ant.

11 Ekim 1922

Lozan Barış
Antlaşması

24 Temmuz 1923

Kurtuluş Savaşı'nda Cepheler: Batı Cephesi

Kazanım Ders Notu - 13

» Moskova Antlaşması

- TBMM ile Sovyet Rusya arasında imzalanmıştır.
- Osmanlı ile Çarlık Rusya arasında imzalanan anlaşmalar geçersiz sayılacaktır.

Yorum: İki ülkede yeni rejimlerin ortaya çıktığını göstermektedir.

- Taraflardan birinin tanımadığı anlaşmayı diğeri de tanımayacaktır.

Yorum: Sevr'i reddeden ve Misakımillî'yi kabul eden ilk Avrupalı devlet Sovyet Rusya olacaktır. İki devlet dış politikada birlikte hareket etme kararı almıştır.

- Sovyet Rusya, kapitülasyon haklarından vazgeçecektir.

Yorum: Ekonomik bağımsızlık vurgusu yapılmıştır.

- Sovyet Rusya, TBMM'ye silah ve para yardımı yapacaktır.

- Batum, Gürcistan'a verilecektir.

Yorum: Misakımillî'den ilk taviz verilmiştir.

» Dostluk Antlaşması

I. İnönü Savaşı sonrası imzalanan antlaşmaya göre;

- Büyük Millet Meclisi Hükümeti, Afganistan'ın bağımsızlığını tanımıştır.

- Taraflardan biri saldırıya uğrarsa diğeri öbürüne yardım edecektir.

- Büyük Millet Meclisi Hükümeti, Afganistan'a kültürel açıdan yardım etmeyi, subay ve öğretmen göndermeyi garanti etmiştir.

- **Misakımillî'yi tanıyan ilk Müslüman ülke Afganistan'dır.**

- **Meclisin Afganistan'a öğretmen göndermesi eğitim ve kültürel, subay göndermesi askeri, antlaşma imzalaması siyasi açıdan iki ülke arasındaki ilişkileri geliştirmiştir.**

» İkinci İnönü Savaşı

- Londra Konferansı'nda umduğunu bulamayan Yunanlar tekrar saldırıya geçti.

- İsmet Paşa komutasındaki Türk ordusu ile Yunanlar arasında yapılan savaşta Türk ordusu kazandı.

- TBMM'ye ve düzenli orduya güven arttı.

- Mustafa Kemal, İsmet Paşa'ya bir telgraf çekerek "Siz orada sadece düşmanı değil, milletin makûs (kötü) giden talihini de yendiniz." sözünü bu savaştan sonra söylemiştir.

- İtalya ve Fransa, Anadolu'yu terk etme hazırlığına başladı.

- Bu savaştan sonra ordumuz Aslıhanlar ve Dumlupınar'da Yunanlara saldırsalar da başarısız oldu.

» Kütahya Eskişehir Muharebeleri

- Türk kuvvetleri ile Yunan kuvvetleri arasında yapılan bu muharebeleri Yunanlar kazandı.

- Daha fazla kayıp verilmemesi için ordumuz, Mustafa Kemal'in emriyle Sakarya Nehri'nin doğusuna çekildi.

- Afyon, Kütahya ve Eskişehir kaybedildi.

- Yenilgiden Mustafa Kemal sorumlu tutuldu.

- Asker kaçakları arttı ve orduya güven azaldı.

- Meclisin Kayseri'ye taşınması gündeme geldi.

- Mustafa Kemal sorumluluğu üstlenmek ve daha hızlı karar almak için TBMM'nin yasama ve yürütme yetkilerini almak istedi.

- Çıkarılan Başkomutanlık Yasası ile meclisin bütün yetkileri üç aylığına Mustafa Kemal'e devredildi.

- Başkomutan olan Mustafa Kemal, askerlik mesleğine geri dönmüştür.

- Başkomutan Mustafa Kemal, Sakarya Savaşı öncesinde ordunun ihtiyaçlarını halktan karşılamak için Tekâlif-i Milliye Emirlerini yayımlamıştır.

Güney Cephesi'nin açılması

1919

Doğu Cephesi'nin açılması

1919

Batı Cephesi'nin açılması

1919

I. İnönü Savaşı

6 Ocak 1921

II. İnönü Savaşı

23 Mart 1921

Kütahya - Eskişehir Muh.

10 Temmuz 1921

Maarif Kongresi

15 Temmuz 1921

Sakarya Meydan Savaşı

23 Ağustos 1921

Büyük Taarruz

26 Ağustos 1922

Mudanya Ateşkes Ant.

11 Ekim 1922

Lozan Barış Antlaşması

24 Temmuz 1923

» Maarif Kongresi

- Kütahya-Eskişehir Muharebeleri devam ederken Ankara'da daha önceden planlanan Maarif (Eğitim) Kongresi'nin ertelenmesi gündeme gelmiştir.
- Ancak kalkınmanın akıl ve bilim önderliğinde gerçekleştirileceğine inanan Mustafa Kemal "Cehaletle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir." diyerek Maarif Vekili Hamdullah Suphi Bey'in erteleme önerisini kabul etmeyip kongreye katılmıştır.

Kongrenin Sonuçları

- Yeni Türk Devleti'nin eğitim politikaları belirlenmiştir.
- Milli ve çağdaş eğitimin temelleri atılmıştır.
- Maarif, eğitim anlamına gelmektedir. Maarif Kongresi, Kütahya Eskişehir Muharebeleri sırasında toplanmıştır.
- Bu kongrenin toplanması Mustafa Kemal'in eğitime verdiği önemi göstermektedir.

» Tekalif-i Milliye Emirleri

- Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktalarından olan Sakarya Meydan Muharebesi öncesi Başkomutan Mustafa Kemal, ordunun ihtiyaçlarını karşılamak ve orduyu Sakarya Savaşı'na hazırlamak için meclisin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak "Milli Yükümlülük" anlamına gelen on maddeden oluşan Tekâlif-i Milliye Emirlerini yayımladı. Bu emirlerle ordunun silah, cephane, yiyecek, içecek, kıyafet ve ulaşım aracı gibi ihtiyaçları karşılanmak istenmiştir.

Tekalif-i Milliye Emirleri şunlardır:

- Her ilçede bir tane Tekâlif-i Milliye Komisyonu kurulacak.
- Halk, elindeki silah ve cephaneyi 3 gün içinde komisyona teslim edecek.
- Her aile, bir askeri giydirecek.
- Yiyecek ve giyeceklerin % 40'ına el konacak ve bunların karşılığı daha sonra geri ödenecek.
- Tüccarların elindeki her türlü giyim eşyasının % 40'ına el konacak ve bunların karşılığı daha sonra geri ödenecek.
- Her türlü makineli aracın % 40'ına el konacak.
- Halkın elindeki binek hayvanlarının ve taşıt araçlarının % 20'sine el konacak.
- Sahipsiz bütün mallara el konacak.
- Tüm demirci, dökümcü, nalbant, terzi ve marangoz gibi ustalar ordunun emrinde çalışacak.
- Halkın elindeki araçlar ayda bir defa olmak üzere 100 km'lik mesafeye ücretsiz askeri ulaşım yapacak.

Güney Cephesi'nin açılması

1919

Doğu Cephesi'nin açılması

1919

Batı Cephesi'nin açılması

1919

I. İnönü Savaşı

6 Ocak 1921

II. İnönü Savaşı

23 Mart 1921

Kütahya - Eskişehir Muh.

10 Temmuz 1921

Maarif Kongresi

15 Temmuz 1921

Sakarya Meydan Savaşı

23 Ağustos 1921

Büyük Taarruz

26 Ağustos 1922

Mudanya Ateşkes Ant.

11 Ekim 1922

Lozan Barış Antlaşması

24 Temmuz 1923

» Maarif Kongresi

- Kütahya-Eskişehir Muharebeleri devam ederken Ankara'da daha önceden planlanan Maarif (Eğitim) Kongresi'nin ertelenmesi gündeme gelmiştir.
- Ancak kalkınmanın akıl ve bilim önderliğinde gerçekleştirileceğine inanan Mustafa Kemal "Cehaletle savaş, düşmanla savaştan daha az önemli değildir." diyerek Maarif Vekili Hamdullah Suphi Bey'in erteleme önerisini kabul etmeyip kongreye katılmıştır.

Kongrenin Sonuçları

- Yeni Türk Devleti'nin eğitim politikaları belirlenmiştir.
- Milli ve çağdaş eğitimin temelleri atılmıştır.
- Maarif, eğitim anlamına gelmektedir. Maarif Kongresi, Kütahya Eskişehir Muharebeleri sırasında toplanmıştır.
- Bu kongrenin toplanması Mustafa Kemal'in eğitime verdiği önemi göstermektedir.

» Tekalif-i Milliye Emirleri

- Kurtuluş Savaşı'nın dönüm noktalarından olan Sakarya Meydan Muharebesi öncesi Başkomutan Mustafa Kemal, ordunun ihtiyaçlarını karşılamak ve orduyu Sakarya Savaşı'na hazırlamak için meclisin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak "Milli Yükümlülük" anlamına gelen on maddeden oluşan Tekâlif-i Milliye Emirlerini yayımladı. Bu emirlerle ordunun silah, cephane, yiyecek, içecek, kıyafet ve ulaşım aracı gibi ihtiyaçları karşılanmak istenmiştir.

Tekalif-i Milliye Emirleri şunlardır:

- Her ilçede bir tane Tekâlif-i Milliye Komisyonu kurulacak.
- Halk, elindeki silah ve cephaneyi 3 gün içinde komisyona teslim edecek.
- Her aile, bir askeri giydirecek.
- Yiyecek ve giyeceklerin % 40'ına el konacak ve bunların karşılığı daha sonra geri ödenecek.
- Tüccarların elindeki her türlü giyim eşyasının % 40'ına el konacak ve bunların karşılığı daha sonra geri ödenecek.
- Her türlü makineli aracın % 40'ına el konacak.
- Halkın elindeki binek hayvanlarının ve taşıt araçlarının % 20'sine el konacak.
- Sahipsiz bütün mallara el konacak.
- Tüm demirci, dökümcü, nalbant, terzi ve marangoz gibi ustalar ordunun emrinde çalışacak.
- Halkın elindeki araçlar ayda bir defa olmak üzere 100 km'lik mesafeye ücretsiz askeri ulaşım yapacak.

Güney Cephesi'nin açılması

1919

Doğu Cephesi'nin açılması

1919

Batı Cephesi'nin açılması

1919

I. İnönü Savaşı

6 Ocak 1921

II. İnönü Savaşı

23 Mart 1921

Kütahya - Eskişehir Muh.

10 Temmuz 1921

Maarif Kongresi

15 Temmuz 1921

Sakarya Meydan Savaşı

23 Ağustos 1921

Büyük Taarruz

26 Ağustos 1922

Mudanya Ateşkes Ant.

11 Ekim 1922

Lozan Barış Antlaşması

24 Temmuz 1923

» Sakarya Meydan Muharebesi

TBMM	Yunanlar
- Mustafa Kemal'in Başkomutan olarak yönettiği bu savaşı Türk ordusu kazandı. "Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır ve o sath bütün vatandır." sözü savaşın gidişatını değiştirmiş ve Mustafa Kemal'in askeri dehasını bir kez daha gözler önüne sermiştir. - İtalyanlar, Sakarya Savaşı'ndan sonra Anadolu'yu terk etti. - Fransa ile 1921 Ankara Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile Güney Cephesi resmen kapandı ve Hatay hariç tüm güney topraklarımızı kurtardık. Hatay'ın topraklarımız dışında kalması Misakımillî'den verilen ikinci tavizdir. - Ukrayna ile dostluk antlaşması imzalandı. - Mustafa Kemal'e "gazilik" unvanı ile "mareşallik" rütbesi verildi. - Kafkas ülkeleri ile (Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan) Kars Antlaşması imzalandı. - Kars Antlaşması ile bugünkü doğu sınırimız kesin olarak çizildi. - İngiltere ile esir değişim antlaşması imzalandı. - Türkler saldırıya, Yunanlar savunmaya geçti.	- İtilaf Devletleri ile ateşkes ve barış görüşmeleri olsa da tatmin edici neticeler alınmayınca Türk ordusu taarruz hazırlıklarına başladı. - Savaş öncesinde M. Kemal'in başkomutanlık yetkisi süresiz olarak uzatıldı. 26 Ağustos 1922'de Türk ordusunun taarruzu başladı. M. Kemal'in "Ordular ilk hedefiniz, Akdeniz'dir. İleri!" emrini alan ordumuz Eskişehir, Kütahya, Afyon, Uşak, Manisa ve 9 Eylül'de İzmir'i Yunan işgalinden kurtardı.

» Büyük Tarruz

TBMM	Yunanlar
- İtilaf Devletleri ile ateşkes ve barış görüşmeleri olsa da tatmin edici neticeler alınmayınca Türk ordusu taarruz hazırlıklarına başladı. - Savaş öncesinde M. Kemal'in başkomutanlık yetkisi süresiz olarak uzatıldı. 26 Ağustos 1922'de Türk ordusunun taarruzu başladı. M. Kemal'in "Ordular ilk hedefiniz, Akdeniz'dir. İleri!" emrini alan ordumuz Eskişehir, Kütahya, Afyon, Uşak, Manisa ve 9 Eylül'de İzmir'i Yunan işgalinden kurtardı.	- İtilaf Devletleri ile ateşkes ve barış görüşmeleri olsa da tatmin edici neticeler alınmayınca Türk ordusu taarruz hazırlıklarına başladı. - Savaş öncesinde M. Kemal'in başkomutanlık yetkisi süresiz olarak uzatıldı. 26 Ağustos 1922'de Türk ordusunun taarruzu başladı. M. Kemal'in "Ordular ilk hedefiniz, Akdeniz'dir. İleri!" emrini alan ordumuz Eskişehir, Kütahya, Afyon, Uşak, Manisa ve 9 Eylül'de İzmir'i Yunan işgalinden kurtardı.
- Büyük Taarruz ile;**
- Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhası bitmiştir.
  - Yunanlar Anadolu'dan atılmıştır.
- Dikkat:** Sadece Anadolu'daki Yunanlar gitti. Tüm ülkedekiler gitmedi. Çünkü Doğu Trakya'da Yunan işgali devam etmektedir.
- İtilaf Devletleri ateşkes teklifinde bulunmuş ve Mudanya Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır.

» Mudanya Ateşkes Antlaşması

Yunanların yenilmesi, Türk ordusunun boğazlara doğru taarruza geçmesi, İngiltere'nin yardım alamaması ve Mustafa Kemal'in diplomatik çabaları İtalya ve Fransa'nın ateşkes için İngiltere'yi ikna etmesi ile Bursa'nın Mudanya ilçesinde ateşkes antlaşmasının imzalanmasına ortam hazırladı.

İmzalayanlar	
TBMM Adına	İtilaf Devletleri
<ul style="list-style-type: none"> İsmet Paşa 	<ul style="list-style-type: none"> İngiltere İtalya Fransa

Dikkat: Ateşkes görüşmelerine Yunanistan katılmamıştır. Onları temsilen İngiltere katılmıştır.

Antlaşmanın Maddeleri

- Türkler ve Yunanlar arasındaki silahlı dönem sona erecek.
- Yunanlar, 15 gün içinde Doğu Trakya'yı boşaltacak.
- Türkler barış antlaşması imzalanıncaya kadar Doğu Trakya'ya giremeyecek, güvenlik için 8000 kişilik jandarma bulundurabilecek.
- Doğu Trakya'daki memuriyetler 30 gün içinde Türklere teslim edilecek.
- Boğazlar ve İstanbul, TBMM'ye bırakılacak.

Antlaşmanın Önemi

- Osmanlı Devleti'nin başkenti olan İstanbul'un TBMM'ye verilmesi, Osmanlı Devleti'nin hukuken yok sayıldığının göstergesidir.
- Kurtuluş Savaşı'nın askeri dönemi bitti, diplomasi dönemi başladı.
- İstanbul, boğazlar ve Doğu Trakya, savaş yapılmadan kurtarıldı.

Güney Cephesi'nin açılması

1919

Doğu Cephesi'nin açılması

1919

Batı Cephesi'nin açılması

1919

I. İnönü Savaşı

6 Ocak 1921

II. İnönü Savaşı

23 Mart 1921

Kütahya - Eskişehir Muh.

10 Temmuz 1921

Maarif Kongresi

15 Temmuz 1921

Sakarya Meydan Savaşı

23 Ağustos 1921

Büyük Taarruz

26 Ağustos 1922

Mudanya Ateşkes Ant.

11 Ekim 1922

Lozan Barış Antlaşması

24 Temmuz 1923

Lozan Görüşmeleri

Katılan Devletler

İngiltere	• Musul – Irak konusu
Fransa	• Yabancı okullar ve dış borçlar
Yunanistan	• Nüfus Mübadelesi sorunu
Sovyet Rusya	• Karadeniz ve boğazlar
Bulgaristan	• Karadeniz ve boğazlar
ABD	• Gözlemci devlet

Türkiye adına Mudanya Antlaşması'ndaki başarılarından dolayı İsmet Paşa ve Rıza Nur, Hasan Saka ve Celal Bayar'dan oluşan bir heyet Lozan'a gitmiştir.

Mustafa Kemal, Lozan'a giden heyetten şu konularda taviz verilmemesini istemiştir.

1) Ermenilere toprak verilmemesi

2) Kapitülasyonların kaldırılması

20 Kasım 1922'de İsviçre'nin Lozan şehrinde başlayan 1. Lozan görüşmeleri, İtilaf Devletleri ile birçok konuda anlaşma sağlamaması nedeniyle yarıda kesildi. 1. görüşmelerin başarısız olması üzerine Türk ordusu savaş hazırlıklarına başladı. Ancak 23 Nisan 1923'te 2. Lozan görüşmeleri tekrar başladı.

Lozan Antlaşması'nın Maddeleri

Sınırlar

Suriye sınırı	• 1921 Ankara Antlaşması esas alındı.
Bulgar sınırı	• Meriç Nehri sınır kabul edildi.
Yunan sınırı	• 1913 İstanbul Antlaşması esas alındı.
Irak sınırı	• Türkiye ile İngiltere arasında bu konu Lozan'da çözülemedi. Türkiye-Irak sınırı Lozan'dan sonra iki devletin 9 ay içinde konuyu çözmeleri şartıyla ertelendi.
Adalar	• 12 Ada İtalya'ya, Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada hariç Ege adaları, Yunanistan'a verildi.

Boğazlar

Boğazların yönetimi, başkanı Türk olan Uluslararası Boğazlar Komisyonuna bırakıldı. Misakımillî'ye aykırı bir durumdur.

Patrikhane

Yunanistan ile aramızda bu konu sorun oldu. Biz patrikhaneyi göndermek istesek de başarılı olmadık.

Savaş Tazminatı

Yunanistan savaş tazminatı olarak Karaağaç'ı bize verdi.

Dış Borçlar

Osmanlı'dan ayrılan devletler arasında paylaştırıldı.

Kapitülasyonlar

Ekonomik bağımsızlık için kapitülasyonlar kaldırıldı.

Azınlıklar

Bütün azınlıklar, Türk vatandaşı sayıldı.

Nüfus Mübadelesi

İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'daki Rumlar ile Batı Trakya'daki Türkler hariç, tüm Türk ve Rumların yer değiştirilmesi kararlaştırıldı.

Yabancı Okullar

Bütün okullar Türk Milli Eğitim Bakanlığına bağlandı.

Lozan Barış Antlaşması'nın Önemi

- Askeri başarıdan sonra gelen diplomatik bir başarıdır.
- Kurtuluş Savaşı bitmiş ve Türk devletinin varlığı dünya ülkeleri tarafından resmen tescil edilmiştir.

Güney Cephesi'nin açılması

1919

Doğu Cephesi'nin açılması

1919

Batı Cephesi'nin açılması

1919

I. İnönü Savaşı

6 Ocak 1921

II. İnönü Savaşı

23 Mart 1921

Kütahya - Eskişehir Muh.

10 Temmuz 1921

Maarif Kongresi

15 Temmuz 1921

Sakarya Meydan Savaşı

23 Ağustos 1921

Büyük Taarruz

26 Ağustos 1922

Mudanya Ateşkes Ant.

11 Ekim 1922

Lozan Barış Antlaşması

24 Temmuz 1923

Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Milli Mücadele

Kazanım Ders Notu - 17

» Millî Mücadele'nin Sanat Ve Edebiyata Yansımaları

- Her sanat yapıtı, üretildiği dönemin siyasal ve toplumsal durumunu, duygu ve düşünce dünyasını bir biçimde yansıtır.
- Millî Mücadele, hem savaşın yaşandığı dönemde hem de savaştan sonra sanat ve edebiyat yapıtlarına yansımıştır. Kurtuluş Savaşı'nı destekleyen yazarlar, şairler ve gazeteciler, Millî Mücadele anlayışının ve bilincinin gelişip yaygınlaşmasında, halka ulaştırılmasında önemli bir görev üstlendiler.
- Kurtuluş Savaşı'nı eserlerinde konu alan sanat ve edebiyat insanları, Millî Mücadele'yi genç kuşaklara aktararak ölümsüzleştirdiler. Günümüzde de bu çalışmaların sürdürülmesi, genç kuşaklarda tarih bilincinin ve vatan sevgisinin oluşması ile bağımsızlık duygusunun gelişmesinde etkili olmaktadır.
- Millî Mücadele Dönemi'ni yaşayan ve bu süreçte yaşadıklarını yapıtlarına aktaran yazarların başında Halide Edip Adivar ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu gelir.
- Millî Mücadele halk edebiyatına da konu olmuş, yerel halk kahramanlarının mücadelesini anlatan anonim şiirler yazılmış, türküler söylenmiş ve ağıtlar yakılmıştır.
- Millî Mücadele, resim ve heykel sanatçıları tarafından da ele alınmıştır. Bu alanlarda İbrahim Çallı, Halil Dikmen gibi sanatçıların yapıtları öne çıkmıştır.
- Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Millî Mücadele, sinemaya ve dizi filmlerine de konu olmuştur.
- Mustafa Kemal'in konuşmalarının kitaplaştırıldığı Nutuk ile Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Milli Mücadele açısından hem tarihî hem de edebî değeri yüksek yapıtlar arasında yer alır.

